בסוד שיח

מאת שאול שיף

מדוע רוצים ראשי הימין ממשלת אחדות לאומית?

יותר ויותר אישים מרכזיים בליכוד, משמיעים הצהרות נוסח בינונה של ממשלת אחדות לאומית. הצהרות הללו נראות הגיוניות לפנים מהירות, שכן, אין ספק, כי הליכוד יישלץ לזנחר על כמה מרעיקי ביניהם תיקים חשודים, אם אכן תקים ממשלת אחדות לאומית.

משיחות שקיימתי השכם ערב עם מספר אישים בימין, למדתי, כי הסיבה העיקרית להתבטאות הקואליציה רחבה בימין בנוסח ממשלת אחדות לאומית, הוא חוסר הכבר, כי בימין נתניהו אינו מסוגל לנהל בעצמו את מכלול הנושאים הקשים העומדים על סדר יומה של הממשלה.

ייתכן והוא אישיות יודע ביותר לאיזה כיוון הוא חותר ומה הוא רוצה להשיג בסופו של התליכות'נאים חם מרימות שיב, אלא שהדחפים המנסכר הוא, כי העיניים מתנהלים בצורה כושלת, שמקימה נגרו הן את הנסיבו והן את מתנגדיו.

אומר לי אדם מרכזי במפלגה: "סך כל הבניה הכפרית לשנת 1997 מסתכמת ב־112 מיליון ש"ח ומחזו הסרכז, כולל גם ירי"ש מתוקצב מתוך זה ב־24 מיליון ש"ח, אז איך אפשר לבוא אל מתישבי יש"ע ולומר להם, שתמשך תנופת הבניה בי"ש־ע"ז בהקשת שלמון העבודה־ש"ח תקציב הבניה הכפרית הניע לכדי 800 מיליון ש"ח, אז מיהו ימין ומיהו שמאל?"

כמה מן העיתונאים, שפעו דברים חריפים ביותר נגר ראש הממשלה מפי גורמים מרכזיים בליכוד, שלא נמנעים מלפרסם את שמם, בגלל התחייבות שלא לעשות זאת.

חברון והוא מבוגו של ראש הממשלה, לגבי הבטחות גדולות שנתן לחלק נכבר מציבור תומכיו. בשבר התנים הללו מתעים בקפקנות, כי ניתם סכנה תתם בידי ראש הממשלה הראשית נוספת, שניתן ערב הבחירות לכנסת הנו הבטחה שבניגה התייצבו שומרית לצדו של בנימין נתניהו. אם נכון הדבר, המשמעות נמשעים מחימנים, לא ינעם לראש הממשלה אם המכתב הזה יפורסם, בתירה והבוגד בו לא יקיים.

נתניהו עצמו, שאליו יודע את הסיבות לדחיית הבחירו לתוקם ממשלה רחבה – אינו מתלהב. כידוע, מרעיק ממשלת השתרות הלאומית.

הכוחניות של שי"ס היתה בעוכריה

היתה זו המפא"ל, שחזרה וביקשה מש"ס וכלל מי שיש לו שיג ושיח אתה, שתאמת לדהמציה בדומה למינוי היינים, תוך הסכמה, שהשנתיים הראשונות יינתנו לנציג ש"ס.

ש"ס בניגוחה הכוחנית, סירבה בתוקף לדרישת המפא"ל ועמדה על כך שבציבו, נסח דחוק, חוק והא, ייבחר לחעדה, מבין נציגי הקואליציה, בנוסף על ח"כ הרב משה נפני ויהדות התורה, שבחירתו כמעמד היתה לכאורה מובטחת מתוקף הסכמם הקואליציוני.

תגובות ההבצעה לא השאירו מקום לספק, כי גם בקואליציה וגם באופוזיציה קיימת עייפות מסויימת מהמעמד הידוע ש"ס מבקשת לעצמה, להגות מכל השלמות. 100 השלות הכשרים (מתוך 102) של חברי הכנסת התעלם בין בנציגי הקואליציה: אברהם שטרן (מפא"ל) 37; משה נפני (יהדות התורה) 36; מקסים לוי (צ'נר"ל) 33, האילו לנציג ש"ס הבציו 24 ח"כים בלבד. יש להניח, כי בתך 24 מתוך התמבצה היו 9 מתוים של חברי הכנסת של ש"ס. לאמור: רק 15 שלות ניתנו הן מהקואליציה הן מהאופוזיציה לנציג ש"ס. יתרת קולות חח"כים ניתנו לשרעמים אחרים בחירנו, בני אלון וחלכם לוכנזקי. לשבחו של מיצג המפא"ל יאמר, כי התנייחה כולה להפלותו של מרעמים, אברהם שטרן. כל אחר מחח"כים של המפא"ל "התלכלב" על קבוצת ח"כים, על־פי מיחת היכרותו אתם. מנהיג המפא"ל יוכלן חבר, שהעלה את רעיון הנחיצות בשמירה על האחידה הסוכה בין ש"ס לבין המפא"ל ובינו לבין ראש ש"ס, ח"כ אריה דרעי, עמד על כך שסמע החסכה למען בחירנו של שטרן יאה אופי עניני, תוך התמבצות מחלטת מאמיתה כלפיו, שיכולה לגרום למחלוקת. וכך אמנם היה, מסתבר, כי אמיתתו של שטרן ומפרכת הניסיונות שלו עם רבים מחברי הכנסת של העבודה, הקלה את מלאכת השכנוע של חברי סיעת המפא"ל. הקרבנציקים במשלנת העבודה ראו בו את מועמדם המבצי הוילו "שתה רבי" וחב שרין את קשריו הטובים עם ראש הממשלה לשעבר. יאמר גם, שגם בליכוד וגם בעבודה סברו, כי בחירתו של שטרן תמנא את ביישה בשורים של היישים שיחלבו על־ידי סיעב הדוקה. חכר לשב ירי סיעת העבודה, ח"כ רני רענן כתן, שהעלין בפני חבריו על מעשה ש"ס, אולם הבטיח "להקל בענשם" של אחם ח"כים שיצביעו בעד אברהם שטרן. ירי הקואליציה, ח"כ מיכאל איתן, חייב את סיעת הקואליציה להצביע בעד מועמדתו של ותב נפני בכתחייב מהחסם הישפר ושפע הבצה לגבי כל המועמדים הנפרים של הקואליציה.

בחירתו של ח"כ עזי פרעם (64 קולות) כחבר הוועדה למינוי היינים, יהיה בה גם כן לשפר את אינטחם של היינים שיינבו. לברעם קשרים הדוקים בציבור הדתי־לאומי וכן הוא מבקש להבטיח, כי היינים יהיו מקובלים ברעם עם הבחיה.

שטרן חייב תודה לשני מאלה שעזרו לו בבחירתו, ואין והוא נמנה על ח"כים, אך הנהול הסר הסראצי מנע ממנו לעשות זאת. יחמיש, שלושה לפני הבצעה מילמן שטרן למגן ראש עיריית ירושלים, שמואל מאיר וביקש ממנו, שיבטיח את בחני של ח"כ אחד אולמרט להצבעה. שמואליק ח"כ כחבר סנ הבאמן בית הציונות הדתית, הבטיח לעמוד בבר הוסיף: "אראנו לך לפלולת נוספים מבין חברי הבנסת". ואכן, ח"כ חליה איציק (עבודה) ח"כ שמואל זיסמן (דרך השלישית) ויחוד לשטרן, כי שמואליק מאיר שוחה אתם וכי הם מתבוננים למלא אחר בקשתו. שטרן אחר בקול שבור: "צר לי, צר לי מאד, שלא הספקתי להודות לו ושאין לי כבר למי להודות. בסקרה הזה ראיתי את גדולת הנפש שלו, שידע להתעלות מעל חילוקי הדיעות האידיאולוגיים בינינו והאה את טובת העניין עצמו".

אגב, שטרן עצמו הציע בעמדתו לוותה את ירי' ועדת חוץ ומשטח של הבנסת ח"כ שאול יחלם, יחלם וחה בישיבת סיעת המפא"ל את הביבור החשוב המוצע לו והמביר, כי מועמדתו של שטרן עדיפה, מאחר ויוכל לניים בסקרה זה יותר קולות מבין חברי הניות.

"אבל הנֶרע רָבָּה דושב אחרת" – אמר שגריר ארה"ב בישראל

רבני שמחת "שיחה נפש" נפגשו ביום שלישי השבוע עם שגריר ארה"ב בישראל, מרטין אינדיק, כדי להציג בפניו את עמדת רבני יהודאל בעניין הוועדת שסחי ארץ־ישראל.

בפגישה השתתפו רבנים שמואל אליהו (נשפו) חבר ורוקמן (ש"ס מוצקין) ויוסף גרליצקי שברנו תל־אביב.

בהזמנות זו ביקשהו להיות שגריר נאמן ולהעביר לנציגו את־ה"ב, בל קלינטון את סימן ש"ם היהדי ב"שלוח יחיד" כשחוא מחרנם לאנגלית.

הרבנים לוו המתפש ב"שלוח יחיד" ביניהו את דברי רש"י בפרשת חיי־שרה על קניית המערת מהאפרון החתי ואת דברי ר' יצחק ב־ש"י הפרשן הראשון בספר בראשית. כשהנו, הבל מתורגם לאנגלית וכתב יפה על קלף.

נוסף על השגריר נכחו בפגישה היועץ המדיני בשגרירות, השגריר ספסור וכן ראש לשכת הפרסומים בשגרירות ארה"ב בישראל.

בעוד הרבנים מנסים לשכנע את ראשי השגרירות, כי יחזי רעת תורה וזיעניות, ושהיע אחם השגריר אומר: "חרי גם בהחסם יעמנו חילוקי רעות".

שאלו רבני העפותה: היחזקי רעת עם מיז התשובה לכך לא איחיה לבמה: הנֶרע רָבָּה ושב שריה יומי".

הרבנים השתעו לשמוע מהשגריר, כי השגריר מגור בעל־פה לעניין הוועדה המיוחדת לענייני ארץ־ישראל, השגריר ספסור הכן ראש לשכת הפרסומים בשגרירות ארה"ב בישראל.

בעוד הרבנים מנסים לשכנע את ראשי השגרירות, כי יחזי רעת תורה וזיעניות, והשיע אחם השגריר אומר: "חרי גם בהחסם יעמנו חילוקי רעות".

דימעה על חבר

רציתי לכתוב כמה מלים על שמואליק מאיר ז"ל, חבר קרוב, שחלך לו בלי להיפרד ובחטף שבאה המנוך את כל הרצונות לחלום, לחכון ולקוות.

רציתי ולא יכולתי לכתוב אפילו שורה אחת, כי הנה הוא יושב עדיין למולי רק אתמול שלשום, בנוכחותו חבולטת כל כך, ומספר לי: "בדרך עד כמה יפצצות" של רכישת אדמות ונכסים בירושלים, שאינך מסוגל אפילו לעלות על דעתך", וחכוונה, כמובן, לנאולת אדמות־קודש מיד הערבים.

ופתור בלא כלום אי־אפשר, אז הנה דברין של ראש הישיבה, הנר"א שפיקא שליטי"א, שמצאנו את ביטויים במודעת האבל של ישיבת "מרכז הרב" וחמשקפים נאמנה את האיש הענק הזה.

"ברוך דיין האמת. אני לנו כי חושברנו. המומים ושברנים אנו על פטירתו הפתאומית של בוגרנו חיקר, איש תבונות ושליח־ציבור נאמן, שפעל כל ימיו במסירות גוף ונפש למען עיה"ק ירושלים, למען ארץ־ישראל ולמען כל מוסדות התורה והחינוך בירושלים וארץ ישראל כולה. איש חי, רב פעלים אוהב תורה ומוקיר רבנן, רבי שמואל מאיר זילי".

חיה נאמן בית "החצפה" ולכל דבר שמימה את תנינות החדנית.

איך נפלו גיבורים בעיצומה של מלחמה...

כוחה של מצוות נר חנוכה

בספרו "שפתי צדיק", כותב רבי פנחס מנחם מפולין צנזקי, בהסתמכו על צדיקי דורו, כי גם פרשיים וריקים, בשעה שהם מדליקים נר חנוכה, "מאירים הם בכוחה של מצווה זו את העולמות העליונים.

וכך כותב בעל "שפתי צדיק": "כאשר שמעתי מפה קדוש זקני זי"ל (והכוונה לאדמו"ר מגור בעל "יחדושי הרי"ם) שהיה אצל הרבי מלובלין זי"ל ("החוזה מלובלין") שהוזב לפניו (בפני "החוזה מלובלין") "פיתקאי" ממוקר (מלשין) שהיה מפצר רבינו", (לאמור, שאחד החסידים התלונן ביקוויטלי" שלו על אותו מלשין בפני הרשעיות).

כשהביט "החוזה" בפיתקא אמר: "זה מאיר בשמים בכל העולמות העליונים". והיתה תמיהה רבה. אחר כך שאלו את בנו, ר' יוסף זי"ל (וכיצד מלשין זה מאיר בשמיים?) אמר, שבאותה העת שהגישו לפניו "פיתקאי", חדליק הניל נר חנוכה. כשומעי נמס לבי, שפתות כעכרו מאיר כל־כך בעשיית מצווחה".

וכידוע הוא מפי קדושי עליון, שעבירות שאין יום הכיפורים מכפר עליהן (ואין הכוונה לעבירות שבין אדם לחברו) ניתן לכפרון באור נר החנוכה.

ועד כתב בעל "שפתי צדיק", כי הדלקת נר חנוכה היא סגולה לעשירות, שנאמר: "בשמאלה עשר וכבוד" והרי מצווה זו נעשית בשמאל (למזוזה). אלא שמי שמכוון בהדלקה, כי רוצה הוא להשיג באמצעותה עשירות – אין הוא זוכה לכך, משום שיש "לעשות המצוות כתיקונה לשם־שמים ולא בשום פנייה חיה".

בעל "דברי חיים" מצאנז, רבי חיים הלבר־שטאם צנזקי "אחר שחעלה את חנרות, ישב אל מול פני המנורה חצי שעה ועיניו תחזינה מישרים את אותות הקודש כשכולו בוער ולוחט כחד משרפי מרום ידבוק ביוצרו ויעמוד חעם מרחוק".

ומספר, כי "אחד מחסידי צאנז בא פעם לפני הרחיק, רבי מנחם מענדל מוויזניץ זצוקל"ה, וביקשו הרחיק שיספר לו מענייני עבודה שראה אצל רבו בצאנז. על כל דבר שסיפר לו, אמר "חיוויזניצער" כי זהו מלוחא אוטרא לגבי הרחיק מצאנז, עד שסיפר לו מעניין הדבקות שלו, בשבו ליד נרות החנוכה בפנים בערות כלפיד אש לערך כמה שעות. פעם אחת התעלף אחד מבניו של בעל "דברי חיים" (בעת החדלקה) ולא יכלו להקיצו ועשו כמה פעולות ולא הועילו, עד שהזכירו לקרוא לרופאים ובקושי גדול הצליחו להם להעיר. ונעשה שם רעש גדול מאד עד"ידי האנשים שרצו להזעיק את חבן ורבינו (מצאנז) ישב עדיין בדביקותו וכאילו לא קרה שום דבר. כשנעוררו רבינו וראה את הרעש ואת המחומה שהתייחה בבית המדרש, שאל מה קורה ומה קול הרעש הזה? כל־כך היה חפוש בשרעפיו, עד שלא ידע מהנעשה סביבו, ובזה נתקררה דעתו של הרחיק מוויזניצא צ'יל". (על גדל עבודתו בקודש של "חצאנזאנרי"). (מתוך באחר החיים על מנחני צאנז).

ומובא בספרים, כי שמונת ימי חנוכה, יותר מאשר כל יום אחר בשנה, "מסוגלים מאד לתקן פגמי נפשו בבחינת חנדקה וביחוד ללומדי תורה לחחזיקם... וגדול המונעה יותר מן העושה".

בסעדת "יאת חנוכה" נוהג היה בעל "חדברי חיים" מצאנז לומר חידושי תורה בעניני צדקה.

בסעדה זו חנהיג לחכריז על "מכירת מצוחה". חכרוז היה מתייצב על הספסל ומכריז כפקודת חרבי צנזקל על מכירת מצוות או עלם חבא או שפע ורנכה וכה. גם חאדמו"ר עצמו היה קונה בחיחזורחו" המוצעת ושילם במזומן. לפעמים כשראה שעדיין אין לו את סכום הצדקה חמנרך לו, עיזמה לחסידים, שקנו כבר מצוות וכך להכפיל את הסכום. מדמה חקניה קנה האדמו"ר עניים עבור העניים וחמברכים לחורף. אחרי "המכירה המומבית" אמר חרבי פלסל בחלכות חנוכה.

החנהגות של האדמו"רים שרפי מעלה בחנוכה, כל אחד ועניניו ומיוחנים, לא תמיד חובנו ונתפסו על־ידי קחל החסידים. שכן, מה שהם ראו לנכון וראוי לאותה שעה, היה מכוח קדושתם ולא תמיד כמנהג שהובא בבית אבא או החתון האדמו"ר. כך, למשל, נכנס פעם האדמו"ר מלובביץ זיע"א לבית המדרש ב־770 בערב שבת חביב פליאה שלא חוכנו נרות חנוכה בחדל כזה שידלקו 24 שעות. בשבת שלאחר מכן, שעזיגע היתה בתוך החנוכה, נכנס המזכיר חרב לייבל גרוב לבית המדרש וחורה על דעת האדמו"ר כמובן, שאין צורך בנרות, שהכינו כבר בבעירה במשך 24 שעות, אלא יש לחדליק בנרות חרגילים. וכך, כידוע, חידש חידושים באופן חלוקת דמי חנוכה לילדים, "פושקי חמלך" שכבל שאכר לא היה נהוג אצל האדמו"רי חביד שקדמו לו.

רבים מחאדמו"רים בדורות עברו, חדליקו את נרות חחנוכה אמן רב לאחר צאת הכוכבים, מרוב חכנות וחסוגות שהיה להם במצוות זו, שבה ראו את חתגלות "יאור חגנוז" שעתיד חקביה בשעת ימי בראשית.